

ที่ สศ ๐๐๐๑/ ๑๕๘๗

สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๑๒๔ อาคารพญาไทพลาซ่า ถนนพญาไท กทม. ๑๐๕๐๐

๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง "การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากดินถล่มและน้ำป่าไหลหลากในจังหวัดอุตรดิตถ์ สุโขทัย แพร่ น่าน และลำปาง"

จากสถานการณ์การเกิดอุทกภัย น้ำป่าไหลหลาก และโคลนถล่มในพื้นที่ ๕ จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดอุตรดิตถ์ สุโขทัย แพร่ น่าน และลำปาง ระหว่างวันที่ ๒๑-๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดน้ำป่าไหลหลาก ดินโคลนถล่มในพื้นที่ดังกล่าว และได้สร้างความเสียหายอย่างรุนแรงต่อบ้านเรือนราษฎร สิ่งสาธารณประโยชน์ พื้นที่ทำการเกษตร ทรัพย์สินของประชาชน รวมทั้งทำให้มีผู้เสียชีวิตและสูญหาย สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้เห็นถึงความเดือดร้อนของประชาชนที่ต้องประสบภัยพิบัติดังกล่าว จึงมอบหมายให้รองประธานสภา คนที่หนึ่ง (นายสุธรรม จิตรานุเคราะห์) คณะทำงานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และผู้แทนคณะทำงานประจำ เดินทางศึกษาดูงาน ณ พื้นที่ที่ประสบภัยรุนแรง ๓ จังหวัด คือ จังหวัดอุตรดิตถ์ สุโขทัย และแพร่ ระหว่างวันที่ ๗-๙ กรกฎาคม ๒๕๕๙ รวมทั้งได้จัดประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นผู้ที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับ "ปัญหาดินถล่ม น้ำป่าไหลหลาก ในจังหวัดอุตรดิตถ์ สุโขทัย แพร่ น่าน และลำปาง" เมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๙ และได้ประมวลสรุปผล จัดทำเป็นความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๕/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๙ ได้พิจารณาประมวลสรุปผลดังกล่าว และมีมติให้เสนอความเห็นและข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี เรื่อง "การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากดินถล่มและน้ำป่าไหลหลากในจังหวัดอุตรดิตถ์ สุโขทัย แพร่ น่าน และลำปาง" เพื่อเสนอให้รีบเร่งแก้ไขปัญหามันในระยะสั้น ซึ่งมีความเร่งด่วน ต่อจากนั้นจะติดตามและศึกษาข้อมูลอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสนอนโยบายแนวทางการแก้ไขปัญหามันในระยะยาว รวมทั้งเสนอมาตรการเฝ้าระวังและเตือนภัยพิบัติในชุมชนต่อไป ดังมีรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และใคร่ขอทราบผลการพิจารณาในโอกาสแรกด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายโคทม อารียา)

ประธานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

โทร. ๐ - ๒๖๑๒ - ๙๒๑๙ โทรสาร ๐ - ๒๖๑๒ - ๙๑๕๒

ความเห็นและข้อเสนอแนะ
ของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
เรื่อง “การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากดินถล่มและน้ำป่าไหลหลาก
ในจังหวัดอุตรดิตถ์ สุโขทัย แพร่ น่าน และลำปาง”

1.ความเป็นมา

สถานการณ์การเกิดอุทกภัย น้ำป่าไหลหลาก และโคลนถล่มในพื้นที่ 5 จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดอุตรดิตถ์ สุโขทัย แพร่ น่าน และลำปาง ระหว่างวันที่ 21-23 พฤษภาคม 2549 เป็นเหตุให้เกิดน้ำป่าไหลหลาก ดินโคลนถล่มในพื้นที่จังหวัดอุตรดิตถ์ สุโขทัย และแพร่ สร้างความเสียหายอย่างรุนแรง ทำให้มีผู้เสียชีวิตและสูญหาย บ้านเรือนราษฎร สิ่งสาธารณประโยชน์ พื้นที่ทำการเกษตร ทรัพย์สินของประชาชน ตลอดจนสถานที่ราชการได้ถูกทำลายอย่างประเมินค่ามิได้ ที่สำคัญการเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวได้ทำลายสภาพแวดล้อมและทรัพยากรทางธรรมชาติ จนยากจะประมาณการความเสียหาย

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เห็นถึงความเดือดร้อนของประชาชนที่ต้องประสบภัยพิบัติดังกล่าว ซึ่งแม้จะได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรต่างๆ แล้ว แต่เป็นเพียงการบรรเทาทุกข์ในเบื้องต้น ประชาชนจึงยังคงมีความเดือดร้อนมาก ปัญหาต่างๆ ยังคงมีอยู่ และยังไม่มีความเห็นแนวทางแก้ไขที่ชัดเจน ดังนั้น สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงมอบหมายให้รองประธานสภาที่ปรึกษาฯ คนที่ 1 (นายสุธรรม จิตรานุกเคราะห์) ร่วมกับคณะทำงานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และผู้แทนคณะทำงานประจำ 2 คณะ เดินทางศึกษาดูงาน ณ พื้นที่ที่ประสบภัยรุนแรง 3 จังหวัด คือ จังหวัดอุตรดิตถ์ สุโขทัย และแพร่ ระหว่างวันที่ 7-9 กรกฎาคม 2549 และต่อมา คณะทำงานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับ “ปัญหาดินถล่ม น้ำป่าไหลหลาก ในจังหวัดอุตรดิตถ์ สุโขทัย แพร่ น่าน และลำปาง” เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2549 ร่วมกับผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผู้แทนจากสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดอุตรดิตถ์ จังหวัดสุโขทัย และจังหวัดแพร่ ผู้แทนจากสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทั้งจากส่วนกลาง และจังหวัดสุโขทัย ผู้แทนจากกรมส่งเสริมการเกษตร ผู้แทนจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องนี้ และผู้แทนจากองค์กรภาคเอกชน

ทั้งนี้ เพื่อรวบรวมข้อมูลที่ได้ ประกอบการประมวลเป็นความเห็นและข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเบื้องต้นเสนอให้รีบเร่งแก้ไขปัญหในระยะสั้น ซึ่งมีความเร่งด่วนต่อจากนั้นจะติดตามและศึกษาข้อมูลอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสนอนโยบายแนวทางการแก้ไขปัญหาในระยะยาว รวมทั้งเสนอมาตรการเฝ้าระวังและเตือนภัยพิบัติในชุมชนต่อไป

2. พลมารศึกษาดูงานเกี่ยวกับขั้วแก๊วจริง กรณีดินถล่มในจังหวัดอุตรดิตถ์ สุโขทัย แพร่

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในคราวประชุมครั้งที่ 12/2549 เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2549 ได้พิจารณาเห็นว่า สภาที่ปรึกษาฯ ควรจะมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับ ความเดือดร้อนจากเหตุการณ์ดังกล่าวอย่างเร่งด่วน จึงมอบหมายให้รองประธานสภาที่ปรึกษาฯ

ที่ สศ ๐๐๐๑/ ๑๗๙๐

สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๑๒๘ อาคารพญาไทพลาซ่า ชั้น ๒๗ กทม. ๑๐๕๐๐

๗๓ สิงหาคม ๒๕๔๙

เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง "การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากดินถล่มและน้ำป่าไหลหลากในจังหวัดอุตรดิตถ์ สุโขทัย แพร่ น่าน และลำปาง" จำนวน ๑ ชุด พร้อมสำเนา จำนวน ๑๐๐ ชุด

ด้วย พระราชบัญญัติสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๓ กำหนดให้ สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีหน้าที่ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการรัฐมนตรี ในปัญหา ที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจและสังคมเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ที่บัญญัติไว้ใน หมวด ๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

ในการนี้ สภาที่ปรึกษาฯ ได้มีมติในคราวประชุม ครั้งที่ ๑๕/๒๕๔๙ เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๔๙ ให้เสนอความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง "การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากดินถล่มและน้ำป่าไหลหลากใน จังหวัดอุตรดิตถ์ สุโขทัย แพร่ น่าน และลำปาง" ต่อคณะกรรมการรัฐมนตรี โดยมีรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไปด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวพรรณราย ชันงิกิจ)

เลขาธิการสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(4) ศึกษาดูงานพื้นที่น้ำป่าถล่ม ซึ่งเกิดจากแม่น้ำ 2 สายมาบรรจบกัน และเข้าเยี่ยมชาวบ้านที่ประสบภัยจากน้ำพัดพาบ้านพัง ณ บ้านกิ่งเคียน ตำบลจirim อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์

3. ประมวลผลการศึกษาดูงานและการแลกเปลี่ยนความเห็นกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.1 สาเหตุการเกิดอุทกภัยในพื้นที่ 5 จังหวัดภาคเหนือ

(1) สาเหตุที่ทำให้น้ำป่าไหลหลากและดินภูเขาถล่ม จนกลายเป็นอุทกภัยทำลายชีวิตและทรัพย์สินของผู้คน ตลอดจนการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพของผืนป่า เกิดจากปรากฏการณ์ลานีญา ที่เกิดขึ้นใกล้เส้นศูนย์สูตรได้ประเทศไทย บริเวณประเทศอินโดนีเซีย เกาะบอร์เนียว ทำให้อุณหภูมิของน้ำทะเลสูงขึ้น จนเกิดไอน้ำจำนวนมากลอยขึ้นสู่อากาศ และถูกลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดไปปะทะกับมรสุมที่กำลังก่อตัวบริเวณภาคเหนือตอนกลาง จนเป็นเหตุให้ฝนที่ตกมีปริมาณมากผิดปกติ จากสถิติ ณ วันที่ 22 มกราคม 2549 มีปริมาณน้ำฝนวัดได้ ณ จังหวัดอุตรดิตถ์ อำเภอเมือง 263.7 มม. อำเภอลับแล 330 มม. อำเภอตรอน 102.0 มม. จังหวัดแพร่ อำเภอเด่นชัย 198.0 มม. อำเภอร้องกวาง 125.0 มม. อำเภอสูงเม่น 118.4 มม. อำเภอวังชิ้น 96.7 มม. (ซึ่งเป็นปริมาณน้ำฝนที่ถือว่าผิดปกติ ถ้าปกติต้องไม่เกิน 90 มม.) (ที่มา : สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย) ประกอบกับการที่มีฝนตกติดต่อกันหลายวัน จึงได้ชะเอาดินและต้นไม้บนภูเขาถล่มลงมาพร้อมๆ กัน จนกลายเป็นอุทกภัยที่สร้างความร้ายแรงได้

(2) การปรับสภาพผิวดินบนภูเขา ซึ่งชาวบ้านได้ปรับให้เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมกับการทำสวนผลไม้ขนาดใหญ่แบบพืชเชิงเดี่ยว เช่น สวนลองกอง การร่อนน้ำแบบสปริงเกอร์ ทำให้ผิวดินอ่อนตัว การกำจัดวัชพืชตลอดเวลาทำให้ผิวดินขาดพืชคลุมดิน เป็นต้น ซึ่งเมื่อเกิดฝนตกมีปริมาณน้ำสะสมกันมาก จึงถล่มทลายลงมาได้

(3) การเกิดรอยแยกของภูเขา ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นทุกประมาณ 10 ปี

3.2 สรุปความเสียหาย

(1) ภาพรวมความเสียหาย

จากสถิติภัยพิบัติจากอุทกภัยในระหว่างวันที่ 21-23 พฤษภาคม 2549 ที่สร้างความเสียหายอย่างรุนแรงใน 3 จังหวัด คือ จังหวัดอุตรดิตถ์ ในอำเภอเมือง อำเภอท่าปลา อำเภอลับแล จังหวัดสุโขทัย ในอำเภอศรีสัชนาลัย อำเภอศรีสำโรง และอำเภอเมือง และจังหวัดแพร่ ในอำเภอเมือง อำเภอเด่นชัย อำเภอสูงเม่น ซึ่งพบว่า มีผู้เสียชีวิต 88 คน สูญหาย 29 คน บ้านพังทั้งหมด 716 หลัง และพังบางส่วน 4,298 หลัง รายละเอียดของแต่ละจังหวัดในแต่ละด้านปรากฏตามตารางที่ 1 และตารางที่ 2

ตารางที่ 1

จังหวัด	อำเภอ	เสียชีวิต (คน)	สูญหาย (คน)	บ้านพังทั้งหลัง (หลัง)	บ้านพังบางส่วน (หลัง)
อุดรดิตถ์	ลับแล	23	4	215	1,791
	ท่าปลา	29	24	103	41
	เมือง	23	-	423	161
	รวม	75	28	479	3,792
แพร่	เมือง	5	-	123	171
	เด่นชัย	-	-	5	158
	สูงเม่น	-	-	23	55
	รวม	5	-	151	384
สุโขทัย	ศรีสัชานาลัย	6	1	73	121
	ศรีสำโรง	1	-	2	1
	เมือง	1	-	11	-
	รวม	8	1	86	122
	รวมทั้งสิ้น	88	29	716	4,298

ที่มา : เอกสารการดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยในพื้นที่ภาคเหนือ โดยกองทัพบภาคที่ 3

ตารางที่ 2

จังหวัด	อำเภอ	ครัวเรือน (ครัวเรือน)	ถนน (สาย)	สะพาน (แห่ง)	พื้นที่เกษตร (ไร่)
อุดรดิตถ์	ลับแล	17,779	210	15	61,525
	ท่าปลา	5,332	2	13	3,338
	เมือง	13,500	187	29	29,479
	รวม	36,611	399	57	94,324
แพร่	เมือง	586	3	4	3,700
	เด่นชัย	736	5	12	1,430
	สูงเม่น	2,250	23	16	641
	รวม	2,912	31	32	5,771
สุโขทัย	ศรีสัชานาลัย	4,573	45	2	47,134
	ศรีสำโรง	6,090	60	-	81,112
	เมือง	5,120	10	-	66,611
	รวม	16,783	74	2	194,857
	รวมทั้งสิ้น	56,306	50	91	294,952

ที่มา : เอกสารการดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยในพื้นที่ภาคเหนือ โดยกองทัพบภาคที่ 3

(2) สรุปความเสียหายของพื้นที่ทำกินของผู้ประสบภัย

ผลกระทบจากเหตุการณ์น้ำป่าไหลหลาก ดินภูเขาถล่ม และการเกิดอุทกภัย นอกจากจะส่งผลต่อชีวิตผู้คน ทรัพย์สิน สัตว์เลี้ยง และสร้างความเสียหายอย่างหนักแล้ว ยังทำให้ชาวบ้านที่ประสบภัยหมดกำลังใจในการดำเนินชีวิต เนื่องจากสภาพพื้นที่ทำกินถูกทำลายจนหมด เช่น

- สภาพพื้นที่ที่เคยเป็นที่ทำนา ไม่สามารถทำนาเพื่อปลูกข้าวเลี้ยงตนเองได้อีกต่อไป เนื่องจากดินโคลนที่เข้าทับถม
- สวนผลไม้ได้รับความเสียหายที่เกิดจากน้ำพัดพาไปเกือบทั้งหมด สวนที่เหลือกำลังยืนต้นตาย เนื่องจากรากแช่น้ำนาน
- สภาพน้ำมีดินโคลนผสม ไม่สามารถนำมาใช้อุปโภคและบริโภคได้ ซึ่งหากไม่มีวิธีการบำบัดอื่นใด จะต้องปล่อยทิ้งไว้เพื่อให้ตกตะกอนตามธรรมชาติประมาณ 2 ปี จึงจะนำมาใช้ได้ใหม่
- ทั้งนี้ การฟื้นฟูการเกษตรที่ได้รับความเสียหายจากดินโคลนถล่มในครั้งนี้ จะต้องใช้ระยะเวลาถึง 10 - 15 ปี จึงจะสามารถใช้เป็นแหล่งทำกินได้เหมือนเดิม
- ในระยะนี้ ผลไม้ที่ปลูกไว้บนภูเขาส่วนที่เหลือจากถูกน้ำพัดพากำลังให้ผลผลิตและได้เวลาเก็บเกี่ยวแล้ว แต่ไม่สามารถเดินทางเข้าไปเก็บมาขายได้ เนื่องจากเส้นทาง การลำเลียงถูกตัดขาด ซึ่งจะต้องมีหน่วยงานเข้าดำเนินการซ่อมแซม เพื่อให้สามารถใช้เป็นเส้นทางคมนาคมได้

3.3 การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัย

นับตั้งแต่การเกิดเหตุการณ์อุทกภัย/ดินโคลนถล่ม ตั้งแต่วันที่ 21 พฤษภาคม 2549 จนถึงปัจจุบัน ได้มีการระดมให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยทั้งจากภาคเอกชน ภาครัฐ หน่วยงานของรัฐ และสถาบันต่างๆ ที่สามารถเห็นได้ชัดเจน คือ การระดมความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรง เช่น กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกองทัพภาคที่ 3 เป็นต้น ดังนี้

(1) ในพื้นที่จังหวัดอุตรดิตถ์ ได้จ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้ว จำนวน 78,525,186 บาท โดยใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีบ้านพังบางส่วนมากที่สุด จำนวน 26,928,950 บาท รองลงมาใช้จ่ายเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีบ้านพังทั้งหมด จำนวน 14,130,000 บาท และเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดเลี้ยงน้ำดื่ม/ถุ้งยังชีพระยะแรก จำนวน 6,618,253 บาท

(2) ในพื้นที่จังหวัดสุโขทัยจากการสรุปข้อมูลความเสียหาย และการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยอันเนื่องมาจากอุทกภัยและโคลนถล่มของศูนย์อำนวยการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย วาตะภัย และโคลนถล่ม จังหวัดสุโขทัย พบว่า งบประมาณจากหลายหน่วยงานของภาครัฐมุ่งให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นในช่วงวิกฤตด้านการกู้ชีพกู้ภัย ด้านการสงเคราะห์ผู้ประสบภัยด้านสาธารณสุข รวมถึงด้านที่อยู่อาศัย โดยมุ่งการฟื้นฟูบูรณะและซ่อมแซมสิ่งสาธารณประโยชน์ทั้งในพื้นที่ดินถล่ม พื้นที่น้ำป่าไหลหลาก และการฟื้นฟูพื้นที่การเกษตรที่เสียหายจากโคลนถล่มและน้ำป่าไหลหลาก

3.4 จากการลงพื้นที่ดูงาน ชาวบ้านมีความเดือดร้อนและขอความช่วยเหลือเร่งด่วน ดังนี้

(1) เรื่องอาหารและน้ำดื่ม ซึ่งพบว่ามีเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภคได้อีกประมาณ 3 เดือน หลังจากนั้นชาวบ้านในหลายพื้นที่กำลังกังวลว่าจะเดือดร้อนจากการไม่มีข้าวกินและไม่มีน้ำดื่ม

(2) การให้ความช่วยเหลือชาวบ้านที่ประสบภัยจากการไม่มีที่อยู่อาศัย เนื่องจากถูกน้ำและไม้ที่มากับน้ำทำลายเสียหาย โดยได้รับการช่วยเหลือในช่วงวิกฤต คือ ในเบื้องต้นกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) กระทรวงมหาดไทย ได้ตั้งเต็นท์ยกพื้น เพื่อเป็นที่พักชั่วคราวสำหรับแนวทางให้ความช่วยเหลือจากหน่วยงานของภาครัฐ ดังนี้

(2.1) ครอบครัวที่บ้านได้รับความเสียหายทั้งหมด หน่วยงานภาครัฐ โดยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) ได้เสนอความช่วยเหลือเป็น 2 กรณี

กรณีที่ 1 จะสร้างบ้านแบบน็อคดาวน์ให้ 1 หลัง บนพื้นที่ 1 งาน พร้อมพื้นที่ทำกิน 5 ไร่ โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องไม่กลับไปทำกินบนพื้นที่เดิม ชาวบ้านบอกเล่าว่าได้สร้างปัญหาให้กับชาวบ้าน 3 ด้าน คือ 1) ที่ดินที่ภาครัฐจัดหามาให้อาจไปทับซ้อนกับที่ดินชาวบ้านที่ทำกินอยู่เดิม 2) จำนวนที่ดินที่จัดให้น้อยมาก โดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับที่ดินเดิมที่ใช้ทำกินอยู่ 3) ที่ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ไม่มีระบบชลประทาน นอกจากนั้นชาวบ้านบอกต่อไปว่า สถานที่ตั้งบ้านใหม่และพื้นที่ทำกินอยู่กันคนละพื้นที่ ทำให้พวกเขาไม่ยอมอยู่ เพราะบ้านแบบน็อคดาวน์เป็นเหมือนบ้านพักเท่านั้น ซึ่งได้มีชาวบ้านเป็นจำนวนมากสมัครใจไม่เอาตามข้อเสนอข้อนี้

กรณีที่ 2 สำหรับชาวบ้านที่ไม่เลือกข้อเสนอตามกรณีที่ 1 ปภ. จะชดเชยค่าเสียหายให้หลังละ จำนวน 30,000 บาท และกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เสนอเพิ่มให้อีก จำนวน 30,000 บาท รวมเป็น 60,000 บาท อย่างไรก็ตาม ยังไม่ชัดเจนว่าจะได้รับเงินค่าชดเชยดังกล่าวเมื่อไร เนื่องจากทราบมาว่าทั้ง 2 หน่วยงานดังกล่าว ยังไม่สามารถหาแหล่งเงินงบประมาณได้

(2.2) ครอบครัวที่บ้านได้รับความเสียหายเพียงบางส่วน กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) และกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จะให้ค่าชดเชย

หน่วยงานละ 20,000 บาท/ครอบครัว รวมครอบครัวละ 40,000 บาท แต่ก็ไม่รู้ระยะเวลาการได้รับเงินที่ชัดเจน ด้วยเหตุผลเดียวกับกรณีที่ 2 สิ่งที่เป็นข้อกังขาของชาวบ้านอย่างมาก คือ ความเสียหายบางส่วนพิจารณาอย่างไร เพราะบ้านบางหลังเสียหายจนไม่สามารถอยู่อาศัยได้ แต่ถูกระบุว่าเสียหายบางส่วน

(3) การสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านที่กำลังเดือดร้อน เนื่องจากพื้นที่ทำกินถูกทำลายไม่สามารถประกอบอาชีพได้ โดยในแต่ละจังหวัดได้จัดจ้างชาวบ้านทำงานฟื้นฟูในหมู่บ้านของตนเอง ในอัตราค่าจ้างวันละ 145 บาท ระยะเวลาการจัดจ้างไม่เกิน 30 วัน/คน อย่างไรก็ตาม ยังคงมีปัญหาในการรับเงินค่าจ้าง

ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง "การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากดินถล่ม น้ำป่าไหลหลาก ในจังหวัดอุตรดิตถ์ สุโขทัย แพร่ น่าน และลำปาง" ประมวลมาจากผลการศึกษาดูงานในพื้นที่จังหวัดอุตรดิตถ์ สุโขทัย และแพร่ และผลการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับ "ปัญหาภัยพิบัติดินถล่มและน้ำป่าไหลหลากในจังหวัดอุตรดิตถ์ สุโขทัย แพร่ น่าน และลำปาง" ซึ่งเสนอแนะให้ภาครัฐควรให้ความช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ผู้ประสบภัยในระยะเร่งด่วน ดังนี้

1) ภาครัฐควรส่งเสริมและสนับสนุนให้จัดตั้งศูนย์ประสานงานความช่วยเหลือผู้ประสบภัยประจำหมู่บ้าน มีสมาชิกของหมู่บ้านเป็นกรรมการประสานงาน เพื่อช่วยประสานกับภาคส่วนต่างๆ กำหนดกิจกรรมไม่ให้เกิดการช่วยเหลือที่ซ้ำซ้อน และช่วยให้เกิดความเป็นธรรมในการได้รับความช่วยเหลือ

2) ภาครัฐควรเร่งรัดดำเนินการขุดลอกร่องน้ำ และขนย้ายโคลน ซากต้นไม้ เศษไม้ ออกจากพื้นที่ทำกินของชุมชน เพื่อให้ผู้ประสบภัยได้กลับเข้าไปฟื้นฟูที่อยู่อาศัยของตนได้เร็วขึ้น วิธีการขนย้ายอาจให้หน่วยงานของทหารซึ่งมีเครื่องจักรกลพร้อมอยู่แล้ว ร่วมกันดำเนินการให้เต็มศักยภาพ

3) ภาครัฐต้องรีบเร่งเข้าไปช่วยเหลือ ปรับปรุงเส้นทางเข้าสวนผลไม้บนภูเขาโดยด่วน เพื่อให้ชาวบ้านสามารถเข้าไปเก็บเกี่ยวผลไม้ที่กำลังสุกและขนออกจำหน่ายได้

4) จะต้องให้การช่วยเหลือด้านต้นกล้าผลไม้ที่จะนำไปปลูกทดแทนของเดิมที่เสียหายไป โดยชาวบ้านต้องการให้ภาครัฐสนับสนุนด้านงบประมาณ เพื่อชาวบ้านจะนำไปจัดซื้อต้นกล้าที่มีคุณภาพเอง

5) ต้องเร่งระดมให้การช่วยเหลือด้านอาหารและน้ำดื่ม ซึ่งหลายหมู่บ้านกำลังจะขาดแคลน ในอีก 2-3 เดือนข้างหน้า

6) เห็นควรริบเร่งให้มีหน่วยงานหลัก ทำหน้าที่บริหารจัดการ รวมถึงประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยในปัจจุบัน เพื่อสร้างความเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพในการให้ความช่วยเหลือ สามารถแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเพื่อให้ผู้ประสบภัยหลุดพ้นจากความเดือดร้อนโดยเร็ว

7) ภาครัฐต้องเร่งสร้างอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านและชุมชน เช่น การจัดการกับไม้ที่ถูกพัดพามา เพื่อนำไปสร้างรายได้โดยไม่ต้องลงทุน การจ้างงานของภาครัฐที่ดำเนินการอยู่โดยจ้างเป็นรายวันๆ ละ 145 บาท ควรปรับให้เป็นการจ้างที่สอดคล้องกับการฟื้นฟูที่อยู่อาศัย ที่ทำกิน และแหล่งน้ำ ทั้งนี้ เพื่อให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาไปด้วย โดยไม่รอพึ่งความช่วยเหลือจากภาครัฐแต่ฝ่ายเดียว

8) รัฐบาลควรใช้โอกาสนี้ ปรับปรุง กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายเงินเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ให้รวดเร็ว และสอดคล้องกับค่าครองชีพในปัจจุบัน โดยเฉพาะการชดเชยค่าเสียหายด้านที่อยู่อาศัย
